

**ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗΣ :
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ****Οργανωτής :** Ρότσικα Β.**Συζητητής :** Αναγνωστόπουλος Δ.*Κέντρο Κοινωνικής Ψυχικής Υγιεινής, Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών*

Η διάγνωση των Ειδικών Αναπτυξιακών Διαταραχών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας (3-6 ετών) δίδεται περισσότερο συχνά την τελευταία δεκαετία. Οι Ειδικές Αναπτυξιακές Διαταραχές περιλαμβάνουν διαταραχές η καθυστέρηση στο λόγο (κατανόηση η/και έκφραση, σημασιολογία, πραγματολογία), διαταραχή η καθυστέρηση στην ανάπτυξη της κινητικής λειτουργίας και μεικτή διαταραχή λόγου και κίνησης.

Η παρουσία των Ειδικών Αναπτυξιακών Διαταραχών μπορούν να δυσχεράνουν όχι μόνο τη λεκτική και γνωστική ανάπτυξη του παιδιού και να οδηγήσουν σε μαθησιακές δυσκολίες αλλά και να λειτουργήσουν αρνητικά στη συναισθηματική κατάσταση του εμποδίζοντας την επικοινωνία με τους συνομηλίκους και με τους ενηλίκους (γονείς, παιδαγωγούς).

Η έγκαιρη παρέμβαση και η αποκατάσταση των ειδικών αναπτυξιακών διαταραχών δίνουν τη δυνατότητα στο παιδί να αναπτύξει τις λεκτικές και γνωστικές ικανότητες του, να βελτιώσει τις επικοινωνιακές δεξιότητες και να προσαρμοστεί καλύτερα στο κοινωνικό και σχολικό περιβάλλον.

Σκοπός του στρογγυλού τραπέζιού είναι να προσεγγίσει τις Ειδικές Αναπτυξιακές Διαταραχές με σφαιρικό τρόπο: Διαγνωστικά κριτήρια, διαφοροδιάγνωση, διεπιστημονική αξιολόγηση, μοντέλα παρέμβασης και αποκατάστασης και τέλος ερευνητικά δεδομένα σχετικά με τη μακρόχρονη εξέλιξη των παιδιών με Ειδικές Αναπτυξιακές Διαταραχές.

S6A

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΩΪΜΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΣΤΟ ΛΟΓΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΚΙΝΗΤΙΚΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Λεγάκη Λ.

Υπηρεσία Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων,

*Κέντρο Κοινωνικής Ψυχικής Υγιεινής Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών,
Αιγινήτειο Νοσοκομείο.*

Το Πρόγραμμα Πρώιμης Αντιμετώπισης (Π.Π.Α.) Ειδικών Αναπτυξιακών Διαταραχών (Ε.Α.Δ.) λειτουργεί από το 1984 στην Υπηρεσία Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων του Κ.Κ.Ψ.Υ. για παιδιά από 3,6 έως 7 ετών με στόχο την ομαλή τους ένταξη στο σχολικό πρόγραμμα και την πρόληψη Ειδικών Μαθησιακών Διαταραχών στην σχολική φοίτηση.

Το Π.Π.Α. στελεχώνεται από Λογοπεδικό, Εργοθεραπεύτρια και Ψυχολόγο.

Η θεραπευτική αντιμετώπιση γίνεται από την διεπιστημονική ομάδα με την ολιστική μέθοδο. Λειτουργεί, για ένα ακαδημαϊκό έτος, σε μικρές ομάδες 3-4 παιδιών, 2 φορές την εβδομάδα από 11/2 ώρα την συνεδρία. Η παρακολούθηση του Π.Π.Α μπορεί να διαρκέσει από 1 έως 3 ακαδημαϊκά έτη, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε παιδιού.

Παράλληλα λειτουργούν ομάδες γονέων κάθε 15 μέρες που συντονίζονται από την διεπιστημονική ομάδα. Παρέχεται επίσης ψυχολογική υποστήριξη στους γονείς σε ατομικές συνεδρίες.

Πριν την ένταξη των παιδιών στις θεραπευτικές ομάδες, γίνεται πλήρης διαγνωστικός έλεγχος, ο οποίος επαναλαμβάνεται όταν ολοκληρωθεί το ετήσιο Θεραπευτικό Πρόγραμμα για την αξιολόγηση της πορείας του παιδιού.

Τα παιδιά που ολοκλήρωσαν το Π.Π.Α. παρακολουθούνται σε ομάδα, σε εβδομαδιαία βάση κατά την διάρκεια της φοίτησης τους στην Α΄ Δημοτικού.

Το Π.Π.Α. παρέχει εκπαιδευτικό έργο διάρκειας ενός ακαδημαϊκού έτους σε 10 εκπαιδευόμενους με θεωρητική και πρακτική κατάρτιση.

Η αποτελεσματικότητα του Π.Π.Α. ελέγχεται με την διαχρονική έρευνα που διεξάγεται τα τελευταία χρόνια στην Υπηρεσία μας.

S6B

**ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

Ρότσικα Β.

Κέντρο Κοινοτικής Ψυχικής Υγιεινής, Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

Η ολοκληρωμένη αξιολόγηση των παιδιών με ειδικές αναπτυξιακές διαταραχές απαιτεί τη χρήση τεστ νοημοσύνης ώστε να διαπιστωθεί αν η διαταραχή είναι απόρροια μιας γενικευμένης καθυστέρησης ή εντοπίζεται σε κάποιους ειδικούς τομείς της ανάπτυξης.

Σκοπός. Σκοπός της έρευνας είναι να αξιολογήσει τη νοημοσύνη των παιδιών με ειδικές αναπτυξιακές διαταραχές λόγου και κίνησης.

Μέθοδος: Αξιολογήθηκαν 62 παιδιά προσχολικής ηλικίας (ΜΟ=56 μήνες ΤΑ=15) εκ των οποίων τα 42 με το WPPSI-R και τα υπόλοιπα 20 με το Merrill Palmer Developmental Τεστ.

Αποτελέσματα: Ο Μέσος όρος της Λεκτικής Νοημοσύνης είναι 93 (ΤΑ=16), ο Μέσος όρος της Πρακτικής Νοημοσύνης είναι 98 (ΤΑ= 18) ενώ ο Μέσος όρος της Γενικής Νοημοσύνης είναι 95 (ΤΑ=16). Η Πρακτική Νοημοσύνη είναι ανώτερη της Λεκτικής Νοημοσύνης αλλά η διαφορά δεν είναι στατιστικά σημαντική. Οι πιο εύκολες υποδοκιμασίες είναι η Συμπλήρωση εικόνων και η Συναρμολόγηση αντικειμένων. Οι δυσκολότερες υποδοκιμασίες είναι οι Πληροφορίες και οι Λαβύρινθοι, στις οποίες η μέση επίδοση είναι κατώτερη του δείγματος στάθμισης σε επίπεδο στατιστικά σημαντικό. Ο αναπτυξιακός δείκτης στο τεστ Merrill Palmer είναι παρεμφερής με τη Γενική Νοημοσύνη στο τεστ WPPSI-R.

Συζήτηση. Οι νοητικές ικανότητες των παιδιών προσχολικής ηλικίας με ειδικές αναπτυξιακές διαταραχές είναι κατώτερες του Μέσου όρου. Το WPPSI-R είναι περισσότερο κατάλληλο για τα παιδιά με διαταραχή του λόγου ενώ το Merrill Palmer κατάλληλο για τα παιδιά με σοβαρή καθυστέρηση στο λόγο, εξ αιτίας της οποίας δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν τις οδηγίες και τις λεκτικές υποδοκιμασίες του WPPSI-R. Αναφέρονται επίσης θέματα που αφορούν τις ιδιαιτερότητες της αξιολόγησης των παιδιών προσχολικής ηλικίας, όπως οι δυσκολίες συνεργασίας, η διάσπαση προσοχής, η κούραση κ.τ.λ. που μπορούν να δυσχεράνουν την αξιολόγηση και να θέσουν σε αμφισβήτηση την αξιοπιστία της.

S6C

Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

Τσίπρα Ι.

Κέντρο Κοινοτικής Ψυχικής Υγιεινής, Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

Μία από τις δραστηριότητες της Υπηρεσίας Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων του Κέντρου Κοινοτικής Ψυχικής Υγιεινής Βύρωνα- Καισαριανής αποτελεί και η λειτουργία

ενός Προγράμματος Πρώιμης Αντιμετώπισης (Π.Π.Α) για την θεραπεία και αποκατάσταση παιδιών προσχολικής ηλικίας, που εμφανίζουν ειδικές αναπτυξιακές διαταραχές λόγου και κινητικού συντονισμού. Το Πρόγραμμα αυτό μέσα στα 22 χρόνια λειτουργίας του έχει αναπτύξει τη δική του δομή και φιλοσοφία.

Σκοπός: θα παρουσιαστεί η διαχρονική πορεία και έκβαση ενός περιστατικού που συμμετείχε στο Π.Π.Α. Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα ακολουθεί ένα βιο-ψυχο-κοινωνικό μοντέλο και στηρίζεται στη στενή συνεργασία μιας διεπιστημονικής ομάδας.

Μέθοδος: θα συζητηθεί η περίπτωση ενός εφήβου 17 ετών, που στην ηλικία των 4 ετών του είχε τεθεί η διάγνωση των ειδικών αναπτυξιακών διαταραχών λόγου και κινητικού συντονισμού. Θα παρουσιαστεί η διαγνωστική και η θεραπευτική διαδικασία, η εργασία που έγινε με την οικογένεια και το σχολικό πλαίσιο, και η σημερινή του κατάσταση.

Αποτελέσματα: Το περιστατικό παρακολούθησε το Π.Π.Α. για 3 χρόνια, στη συνέχεια συμμετείχε σε περιοδικό πρόγραμμα μεταπαρακολούθησης (follow-up) και παρουσίασε σημαντική βελτίωση στη σχολική του απόδοση και στην κοινωνική προσαρμογή. Επίσης παρουσιάστηκε βελτίωση και στην οικογενειακή ατμόσφαιρα.

Συμπεράσματα: Τα Προγράμματα Πρώιμης Αντιμετώπισης που λειτουργούν σε κοινοτικό επίπεδο και χρησιμοποιούν την ολιστική προσέγγιση ως θεωρητικό πλαίσιο αναφοράς και υλοποιούνται από διεπιστημονική ομάδα, φαίνεται ότι αποτελούν έναν αποτελεσματικό τρόπο παρέμβασης για την αποκατάσταση των ειδικών αναπτυξιακών διαταραχών.

S6D

**ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ ΕΦΗΒΕΙΑ**

Βλασσοπούλου Μ.

*Λέκτορας Παθολογίας Λόγου και Επικοινωνίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου
Αθηνών, Ψυχιατρική Κλινική*

Οι διαταραχές του λόγου έχουν μακροχρόνιες επιπτώσεις στην κοινωνική ένταξη του ατόμου και στη συναισθηματική του κατάσταση. Μια αποτελεσματική πρόωμη θεραπευτική αντιμετώπιση θα είχε θετικές επιπτώσεις στην κοινωνική και συναισθηματική προσαρμογή του ατόμου στην εφηβεία.

Σκοπός : Η διερεύνηση της κοινωνικής και συναισθηματικής εξέλιξης των εφήβων με Ειδική Αναπτυξιακή διαταραχή του λόγου που είχαν παρακολουθήσει το Πρόγραμμα Πρόωμης Αντιμετώπισης (ΠΠΑ) κατά την προσχολική ηλικία.

Μέθοδος: Η πειραματική ομάδα αποτελείτο από 44 παιδιά (ΜΟ ηλικίας: 13 έτη κατά το follow-up). Η ομάδα έλεγχου αποτελείτο από 52 παιδιά (ΜΟ ηλικίας: 14 ετών), που ενώ είχαν διαγνωσθεί με την ίδια διαταραχή, διέκοψαν την συνεργασία τους με την υπηρεσία μας και δεν έκαναν θεραπεία σε οποιοδήποτε άλλο πλαίσιο. Οι παράμετροι που εξετάστηκαν ήταν η κοινωνική προσαρμογή των εφήβων, η συναισθηματική τους κατάσταση, η συμπεριφορά τους και η στάση των γονιών τους.

Αποτελέσματα: Παιδιά που ολοκλήρωσαν την θεραπεία τους, σε αντίθεση με αυτά που δεν έκαναν θεραπεία, είχαν καλύτερη κοινωνική προσαρμογή, δεν παρουσίαζαν διαταραχές συμπεριφοράς, και είχαν αρτιότερες γλωσσικές και επικοινωνιακές δεξιότητες.

Συμπεράσματα: Η πρόωμη θεραπευτική παρέμβαση φαίνεται ότι είναι αποτελεσματική για αυτά τα παιδιά. Παιδιά που δεν αντιμετωπίζονται έγκαιρα είναι σε κίνδυνο να έχουν δυσκολίες επικοινωνίας, κοινωνικής ένταξης και προσαρμογής στην εφηβεία.